

Asia: VN/27452/2020/

Työryhmän mietintö julkisuuslain ajantasaistamisesta

Yleisperustelut sekä suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Huomionne yleisperusteluista sekä suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys -jaksosta (mietinnön jaksot 2-5 ja 10)?

-

Soveltamisalan laajentamista koskevat ehdotukset

Miten arvioitte vaikutuksia, joita seuraa mietinnössä ehdotetun julkisuuslain soveltamisalan laajentamisesta julkisen hallintotehtävän hoitamiseen kokonaisuudessaan? Onko mietinnössä jäänyt tältä osin tunnistamatta joitakin erityisiä vaikutuksia, jotka liittyvät organisaationne erityispiirteisiin?

Palta korostaa, että lainsäädännön ja sen soveltamisalan tulee olla yritysten ja taloudellisen toiminnan näkökulmasta selkeä, eikä aiheuttaa oikeudellista epävarmuutta.

Avoimessa kilpailussa olevien valtionyhtiöiden saattaminen julkisuuslain piiriin asettaisi nämä yhtiöt epäreiluun kilpailuasemaan. Kilpailuneutraliteetin näkökulmasta kotimaisille toimijoille ei voida asettaa julkisuuslain tuomia velvoitteita, mitä esimerkiksi ulkomaisella kilpailijalla ei olisi. Työryhmän mietinnössä ehdotetaankin oikein, että kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvaa taloudellista toimintaa ei sisällytettäisi mukaan julkisuuslain soveltamisalaan. Perusteluina on käytetty kilpailuneutraliteetin vaarantumista, hallinnollisen taakan aiheuttamien kustannusten kumuloitumista palveluiden hintoihin sekä mahdollisia haitallisia vaikutuksia yhtiöiden liiketoimintaan.

Valtio on linjannut omistajapolitiikkaa koskevassa periaatepäätöksessään (VNK/2020/48), että suuret kaupallisesti toimivat listaamattomat yhtiöt rinnastetaan pörssiyrityksiin. Periaatepäätöksessä myös linjataan, että kilpailuneutraliteettivoitteen mukaisesti valtion omistamien yhtiöiden toimintaperiaatteiden, rahoitusrakenteen ja tuottotavoitteiden tulee olla vertailukelpoisia samalla toimialalla toimivien muiden yhtiöiden kanssa.

Ei ole helppoa täsmällisesti määrittää, miltä osin esimerkiksi valtionyhtiön toiminta on julkisen hallintotehtävän hoitamista. Julkisuuslain soveltamisen ulkopuolelle pitäisi aina rajata tilanteet, joissa julkisen hallintotehtävän hoitaminen on samalla kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvaa taloudellista toimintaa. Laaja julkisuusperiaatteen toteuttaminen voi myös olla ristiriidassa kilpailuoikeuden kanssa avatessaan kilpailijoille pääsyn toistensa tietoihin tavalla, joka vääristäisi kilpailua. Julkisuuslakia ei tulekaan ulottaa elinkeinotoimintaan ehdotetulla tavalla.

Jos yhtiöllä on sekä markkinaehtoista toimintaa että muuta toimintaa, voi olla vaikea erottaa, mitkä yhtiön asiakirjoista liittyvät markkinaehtoiseen toimintaan ja mitkä muuhun toimintaan. Useassa yhtiössä samat asiakirjat voivat liittyä molempiin, jolloin ehdotetun sääntelyn käytännön noudattaminen voi olla vaikeaa, ellei jopa mahdotonta. Käytännössä sääntelyn ulottaminen tällaisiin yhtiöihin voisi johtaa siihen, että yhtiön markkinaehtoiseen toimintaan liittyvät asiakirjat tulisivat myös julkisuuslain piiriin, mikä olisi vastoin julkisuuslain tarkoitusta ja kilpailuneutraliteettia.

Lopuksi Palta haluaa vielä kiinnittää huomiota julkisuuslain soveltamisalan laajentamisen mahdollisiin vaikutuksiin organisaatioihin, jotka hoitava esimerkiksi rahoitus- ja yrityskehitystehtäviä. Tällaiset organisaatiot keräävät paljon tietoa rahoitusasiakkaistaan ja ne käsittelevät myös asiakasyritysten liikesalaisuuksia. Jos julkisuuslakia laajennettaisiin työryhmän ehdotuksen mukaisesti, jouduttaisiin alusta alkaen miettimään mikä olisi liikesalaisuutta ja mikä ei. Pahimmillaan tälle saataisiin varmuus vasta hallinto-oikeuden päätöksen jälkeen, mikä muodostaisi riskin myös erilaisille vahingonkorvausvaateille. Joka tapauksessa hallinnollinen työ lisääntyisi ja asiakkaiden epävarmuus toimittamiensa tietojensa mahdollisesta julkisuudesta tai ei-julkisuudesta kasvaisi.

Miten arvioitte vaikutuksia, joita seuraa mietinnössä ehdotetun julkisuuslain soveltamisalan laajentamisesta julkisyhteisön määräysvallassa oleviin yhteisöihin ja säätiöihin? Onko mietinnössä jäänyt tältä osin tunnistamatta joitakin erityisiä vaikutuksia, jotka liittyvät organisaationne erityispiirteisiin?

-

Minkälaisia erilaisia turvallisuuteen liittyviä vaikutuksia arvioitte mietinnössä ehdotetulla julkisuuslain soveltamisalan laajentamisella olevan? Ovatko voimassa olevan julkisuuslain salassapitoperusteet riittävät suojaamaan tietoja, joita on ehdotuksen mukaan soveltamisalan piiriin uutena tai laajemmin tulevien toimijoiden hallussa? Onko organisaatiollanne hallussa tietoja, joiden salassapito olisi välttämätöntä esimerkiksi turvallisuusnäkökohtien vuoksi eikä niiden salassapito ole mahdollista voimassa olevassa laissa tai erityislaeissa säädettyjen salassapitoperusteiden perusteella?

-

Muut mietinnön ehdotukset

Olisiko muilla kuin lain soveltamisalaa laajentavilla ehdotuksilla organisaationne näkökulmasta turvallisuusvaikutuksia ja minkälaisia nämä vaikutukset olisivat?

-

Lakiehdotus ja säännöskohtaiset perustelut

Huomionne luvuittain lakiehdotukseen ja sitä koskeviin säännöskohtaisiin perusteluihin?

1 luku

-

2 luku

-

3 luku

-

4 luku

-

5 luku

-

6 luku

-

7 luku

-

8 luku

-

Muut huomiot

Muut mahdolliset huomionne?

-

Konttinen Jari
Palvelualojen työnantajat Palta ry.